

3.1 Tyli kova

Tyli kova kartais gyvenime būna prasmingesnė nei garsus ir triukšmingas karas. Tylūs geradariai – tai žmonės, kurie savo kantrybe, pasiaukojimu ir begaliniu rūpesčiu gali padaryti ir nuveikti neįtikėtinų darbų. Tylioje kovoje nuveikti darbai gali įgauti didesnę prasmę. Lietuvių literatūros rašytoja, prozininkė, dramaturgė, eseistė Vanda Juknaitė savo knygoje „Išsiduosi. Balsu“ supažindina mus su likimo nuskriaustų vaikų istorija. Autorė aprašo savo pačios patirtį, kaip juos rinko iš stoties, mažiausius ir labiausiai suvargusius, vaikus, kurie ten gyveno – vagiliavo, uždarbiavo, nuolat lydimi ne tik bado, nepriežiūros, bet ir įvairiausių pavojų. Šis darbo, buvimo su vaikais lygmuo atveria didžiąją gyvenimo paslaptį, kurią taip sunku įvardyti žodžiais, bet padėdamas kitam žmogus daugiausiai padeda sau ir lieka dėkingas už šią netikėtą pagalbą: „Turbūt buvau dar silpnesnė už juos, kad laikiausi jų. [...] Reikėjo ko nors laikytis. Ir tas kas nors buvo vaikai. Jie į gera atsakydavo geru, į tiesą – tiesa, ir kai sakau, kad tikiu žmogumi, iš karto pagalvoju apie juos“.

„Pirmoji esė – turinti tokį patį pavadinimą kaip ir visa knyga – „Išsiduosi. Balsu“ pasakoja apie ką tik nepriklausomybę atgavusią Lietuvą ir autorės patirtis organizuojant vasaros stovyklas gatvės vaikams. Utėlėtiems, smulkesniems, nei jų amžiuje privalo būti, smirdantiems, agresyviems. Ir labai bijantiems. Nežinia ko. Skaitant stebina V. Juknaitės gebėjimas suvokti ir tiksliai aprašyti vaikų psichologiją, surasti būdus, kaip su jais bendrauti, kaip neišgąsdinti ir prisijaukinti. Juk tų stovyklų dalyviai – gatvėse augantys, beveik rūpesčio ir meilės nepatyrę vaikai. „Mūsų vaikai jau buvo nakties paukščiai. Man reikėjo elgtis griežtai ir kaip nors toliau palaikyti stovėjimą. Buvom sutrikę ir pasimetę. Nuo jų sužvėrėjimo“, – rašo autorė“.

3.1 Tyli kova

Perskaitykite tekstą ir atsakykite į klausimus.

1. Kas yra šios ištraukos pasakotoja?
2. Koks galėtų būti numanomas metų laikas? Raskite citatas ir jas nurašykite.
3. Remdamiesi tekstu nurodykite berniuko amžių ir aprašykite išvaizdos detales.
4. Dėl ko stovėdama stotelėje pergyvena pasakotoja?
5. Kodėl ji nenori paleisti vaiko rankos?

6. Kodėl pasakotoja save pavadino „stotelės aferiste“? Raskite citatą ir ją nurašykite.
7. Raskite ištraukoje vietą, kurioje aprašoma moters socialinė padėtis. Kaip manote, kodėl jai rūpi šis berniukas?
8. Pamažtykite, ką reiškia „peržengti saugaus pasaulio ribas“?
9. Suformuluokite šios ištraukos temą ir problemą.

IŠSIDUOSI. BALSU

Mes buvom du įtariamieji. Ne. Gal du labai įtartini. Septynerių metų mažas berniukas, atrodantis kaip ketverių. Tamsiai mėlyna, vietomis įplyšusia striuke. Ir aš, padoriai apsirengusi, keturiasdešimties metų moteris. Ne močiutė ir ne mama. Buvo labai šalta. Nespėtas nuvalyti sniegas gulėjo gatvėje. Šaltas vėjas užsiausdamas pakeldavo jį kaip dulkes. Mes stovėjome susikibę rankom. Kitą ranką vaikas buvo įkišęs į striukės kišenę. Į mus žiūrėjo. Kiekvienas skubrus, bet nužvelgiantis abu nuo galvos iki kojų žvilgsnis veikė tarytum smūgis. Į paširdžius. Jo išvengti reikėjo nedaug. Leisti vaikui ir tą ranką įsikišti į kišenę, pasitraukti nuo jo per žingsnį, nutaisyti globėjišką veidą, kad visiems stotelėje būtų aišku – mes ne pora. Dėl to, kad vaikas neprižiūrėtas, aš nesu kalta. Jis ne mano. Liesas, murzinas jo veidelis, nors prausėsi išeidamas, buvo pamėlęs nuo šalčio. Mes stovėjome stotelėje tvirtai susikibę rankomis, ir aš žinojau, kad nepaleisiu jo rankos, net jei į mus imtų mėtyti ne tik žvilgsnius, bet ir akmenis.

Tačiau švelniai ir tvirtai spausdama vaiko ranką savojoje, aš tapau tos stotelės aferiste. Jei taip meiliai laikau jo ranką, tai kodėl vaikas perbalęs ir apiplyšęs? Jei jis iš patvorio, man svetimas, tai kodėl taip beatodairiškai vienas kitu pasitikėdami, taip neišskiriamai laikomės už rankų? Ar aš tik kuo neapsimetu? Ar šitas vaikas nėra išnaudojamas? Tada nežinojau, kad paėmusi už rankos Vasią, aš visiems laikams, o norėčiau sakyti, vienam dešimtmečiui, peržengiu saugaus pasaulio ribas. Aš, moteris, iš saugios aukštosios mokyklos auditorijos žengiu kelis laiptelius žemyn. Į patį dugną. Ten, kur sunaikinamas beveik kiekvienas. Nors tuo metu man tai neatėjo net į galvą.

Iš Vandos Juknaitės kn. „Išsiduosi. Balsu“

Atsakymų lapas

A large rectangular area with a dark grey border, containing 20 horizontal red lines for writing.